herpy

ŻABY

Rzekotka australijska

Ranoidea caerulea

Ranoidea caerulea to duża, spokojna i krępa rzekotka o długości 7-12 cm, pochodząca z północnej i wschodniej Australii oraz południowej Nowej Gwinei. Jest odporna, może żyć ponad 20 lat i uchodzi za jedną z najłatwiejszych żab w hodowli. Największym problemem w niewoli jest to, że zjada wszystko, co zmieści się w jej pysku, i łatwo popada w otyłość.

Rodzina: Pelodryadidae Nazwa angielska: Australian Green Treefrog Dawna nazwa: *Litoria caerulea; Pelodryas caerulea*

Słabe toksyny skórne

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**7-12 cm** długość od pyska do kloaki
Długość życia	**7-20 lat**
Aktywność	**W nocy**
Tryb życia	**Nadrzewny**
Środowisko	**Sawanna, suchy las i mokradła**
Toksyny skórne	**Słabe** Umyj ręce po kontakcie i trzymaj palce z dala od oczu i ust
Trudność	**Początkujący**

HODOWLA

Min. terrarium	**45 × 45 × 60 cm** D × S × W dla 2 dorosłych osobników
Temperatura w dzień	**24-28 °C**
Temperatura w nocy	**19-22 °C**
Wilgotność	**80-95%**
Woda	**Część wodna** głębokość 2-10 cm
UVB	**Opcjonalne** Strefa Fergusona 1
Pokarm	**Owady**
Utrzymanie	**Pojedynczo, w parach lub w grupach**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Rozwój	**Kijanki w wodzie**
Miejsce składania jaj	**W wodzie**
Dojrzałość płciowa	**24 miesięcy**
Liczba jaj w zniesieniu	**150-2 000**
Zniesienia w roku	**3-4**
Czas do wyklucia	**1-3 dni**
Okres larwalny	**30-60 dni** od wyklucia do metamorfozy
Pokarm larw	**Glony i rośliny i gotowa karma**
Opieka nad potomstwem	**Brak**

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Niewymieniony**
IUCN	**Najmniejszej troski (LC)**

O gatunku

Ranoidea caerulea należy do największych rzekotek Australii. Dorosłe osobniki mierzą 7-12 cm od pyska do kloaki. Ciało jest szerokie i masywne, pysk duży, a na palcach dłoni i stóp znajdują się duże, okrągłe przylgi. Nad okiem i błoną bębenkową leży gruby fałd skórny, tęczówka jest złocista, a źrenica pozioma.

Grzbiet jest zwykle trawiastozielony, ale żaba może zmieniać barwę w zależności od nastroju i otoczenia i stawać się brązowa. Niektóre osobniki mają drobne, nieregularne białe plamki, a w niewoli wyhodowano zwierzęta z większą liczbą plamek. Samiec ma pomarszczony, szary do żółtawego worek rezonansowy; gardło samicy jest białe, a skóra bardziej napięta. Samice są zwykle większe.

Była to pierwsza australijska żaba opisana naukowo, przez Johna White'a w 1790 roku. Epitet gatunkowy caerulea oznacza niebieski: pierwsze okazy zostały uszkodzone przez płyn konserwujący, który rozpuścił żółtą warstwę pigmentu w skórze, przez co żaby wyglądały na niebieskie. Gatunek był później przenoszony między kilkoma rodzajami i często znany jest pod starszą nazwą *Litoria caerulea*, a w nowszym czasie także jako *Pelodryas caerulea*. Od 2020 roku wiadomo, że w rzeczywistości jest to kompleks gatunków, a część populacji z Nowej Gwinei należy do innego gatunku.

Toksyczność skóry: żaba ma duże gruczoły skórne na karku, a ich wydzielina zawiera peptydy (caeryny) o działaniu przeciwbakteryjnym i przeciwwirusowym oraz caeruleiny, działające jak hormon trawienny. Gatunek nie jest znany jako szczególnie toksyczny dla ludzi, ale wydzielina skórna jest biologicznie aktywna. Myj ręce po kontakcie i nie dotykaj potem oczu ani ust.

Temperament jest spokojny i ufny, a żaba chętnie siedzi na widoku.

Występowanie i środowisko

Ranoidea caerulea żyje w północnej i wschodniej Australii: na północy Australii Zachodniej od Kimberley, na północy Terytorium Północnego, w północno-wschodniej Australii Południowej oraz na większości obszaru Queenslandu i Nowej Południowej Walii. Poza Australią występuje na nizinach południowej Nowej Gwinei, zarówno w części indonezyjskiej, jak i papuaskiej, od Papui na zachodzie po okolice Port Moresby, a szczególnie liczna jest na wyspie Daru. Na Nowej Gwinei stanowiska są rozproszone. Jeśli kompleks gatunków zostanie dalej podzielony, tamtejsze populacje mogą zostać zaliczone do innego gatunku.

Gatunek został zawleczony na Florydę, gdzie występują tylko niewielkie populacje, oraz do Nowej Zelandii, gdzie populacja prawdopodobnie wymarła. Populacje zawleczone nie należą do naturalnego zasięgu.

> **Naturalny zasięg:** Australia, Indonezja i Papua-Nowa Gwinea.

ŚRODOWISKO

Ranoidea caerulea jest bardzo plastyczna i występuje w wielu typach siedlisk: w wilgotnych obszarach przybrzeżnych, w lasach wilgotnych i suchych, na bagnach, a w suchych regionach nawet na niemal pustynnym stepie, o ile są tam zbiorniki wodne do rozrodu. Żyje także blisko ludzi i chętnie przesiaduje na parapetach, w zbiornikach na wodę i rynnach spustowych oraz w łazienkach, gdzie jest chłodno i wilgotno. Rynny i zbiorniki wzmacniają głos godowy samców.

Żaba jest aktywna głównie nocą. W dzień odpoczywa w chłodnych, wilgotnych i ciemnych miejscach, często kilka osobników blisko siebie. Skóra wydziela woskową powłokę, która ogranicza parowanie, a w okresach suszy żaba chowa się w dziuplach, pod korą i kamieniami albo zakopuje się i otacza kokonem ze zrzuconej skóry i śluzu.

Okres rozrodu przypada na wiosnę i lato półkuli południowej, od września do marca, kiedy samce nawołują z roślinności wokół zbiorników lęgowych. Temperatura i wilgotność powietrza w naturze nie są udokumentowane.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

Hodowla

TERRARIUM

Parę *R. caerulea* można trzymać w terrarium o wymiarach 45 × 45 × 60 cm. Grupa 3-4 zwierząt potrzebuje co najmniej 60 × 45 × 60 cm. Wysokość jest ważniejsza niż powierzchnia dna, bo żaba się wspina, a pokrywa musi być szczelna, ale zapewniać dobrą wentylację.

Obsadź terrarium mocnymi roślinami, takimi jak epipremnum, *Monstera*, *Philodendron* czy bromelie, bo żaby są ciężkie i obchodzą się z roślinami bez delikatności. Gałęzie i kora korkowa dają miejsca do siedzenia. Podłożem może być włókno kokosowe lub drobna ziemia, które nie zaszkodzą żabie, jeśli trochę połknie, albo po prostu gołe szklane dno. Unikaj kamyczków i żwiru. Żaba nie jest płochliwa i nie potrzebuje wielu kryjówek, ale zapewnij jej kilka zacienionych miejsc.

Część wodna o głębokości 8-10 cm jest korzystna, bo ułatwia kontrolę wilgotności i ewentualny rozród; musi umożliwiać łatwe wyjście, np. po gałęziach lub dużych kamieniach, bo żaba nie pływa szczególnie dobrze. Gatunek dużo je, dlatego odchody i resztki trzeba regularnie usuwać. Trzymaj razem tylko zwierzęta podobnej wielkości, bo większe zjadają mniejsze.

TEMPERATURA

Utrzymuj w terrarium 24-28 °C w dzień i 19-22 °C w nocy. Niewielka różnica między cieplejszymi a chłodniejszymi miejscami w terrarium pozwala żabie samej wybierać.

Ogrzewaj matą grzewczą sterowaną termostatem na bocznej ścianie terrarium albo słabą żarówką grzewczą w dobrze wentylowanym terrarium. Nie używaj grzejących kamieni i nie pozwól, by żaba mogła siedzieć bezpośrednio na źródle ciepła. Miej termometr na górze i na dole, bo ciepło gromadzi się wysoko. Właściwe zimowanie nie jest konieczne; chłodniejszy okres stosuje się tylko do stymulacji rozrodu (zob. rozmnażanie).

WILGOTNOŚĆ I ZRASZANIE

Zraszaj terrarium raz dziennie, tak aby wilgotność utrzymywała się na poziomie 80-95 %. Przy dużej części wodnej, która utrzymuje wilgoć, wystarczy zraszać co 3-4 dni. Dzięki woskowatej skórze gatunek znosi suchsze powietrze niż większość rzekotek, ale zawsze musi mieć dostęp do wody, a zastałe, wilgotne powietrze może powodować problemy z drogami oddechowymi. Dobra wentylacja jest więc równie ważna jak zraszanie.

Zraszaj wodą deszczową lub odchlorowaną wodą z kranu, najlepiej wieczorem, gdy żaba się budzi. Pozwól podłożu nieco przeschnąć między zraszaniami, żeby nie zamieniło się w błoto.

WODA I JAKOŚĆ WODY

R. caerulea musi mieć zawsze dostęp do wody. Stała część wodna o głębokości 8-10 cm z łatwym wyjściem sprawdza się dobrze, ale można też użyć dużej, płaskiej miski, którą łatwo wyjąć i wyczyścić. Odpowiednia głębokość wody to więc 2-10 cm. Żaba chętnie siedzi w wodzie i wchłania ją przez skórę.

Używaj wody deszczowej lub wody z kranu uzdatnionej przeciw chlorowi albo odstanej przez kilka dni. Woda destylowana nie zawiera minerałów i nie powinna być używana w misce. Często wymieniaj wodę, bo żaba dużo je i odpowiednio dużo brudzi. Część wodną można utrzymać w czystości małym filtrem. Nigdy nie używaj mydła ani środków czyszczących, bo płazy wchłaniają substancje przez skórę.

OŚWIETLENIE I UVB

Żaba nie potrzebuje innego światła niż to, którego wymagają rośliny. Świetlówki są lepsze od żarówek, bo mniej grzeją, a przegrzanie i wysuszenie stresują żaby. Oświetlenie powinno działać 12-14 godzin na dobę. UVB jest opcjonalne; jeśli się na nie zdecydujesz, użyj słabego źródła (strefa Fergusona 1) z dużą ilością cienia i wymieniaj świetlówkę co pół roku. W każdym razie utrzymuj stały rytm dobowy z ciemnymi nocami.

Czytaj więcej: Światło i UVB

ŻYWIENIE

Dorosłe *R. caerulea* jedzą świerszcze, szarańczę wędrowną, larwy i muchy plujki oraz karaczany dubia, przyjmują też dżdżownice. Larwy barciaka, mączniki i inne larwy to przysmaki podawane w małych ilościach. Młode o długości 10-35 mm jedzą muszki owocowe, muchy domowe, małe świerszcze i rybiki cukrowe. Unikaj młodych myszy, które tuczą i są nienaturalnym pokarmem, i nigdy nie podawaj świetlików z rodzaju *Photinus*, które mogą zabić żabę.

Młode karm codziennie lub co drugi dzień. Dorosłe karm 2-3 razy w tygodniu. Podawaj tylko tyle, ile żaba zje w ciągu 10-15 minut, a owady karmowe wcześniej karm warzywami i zbożem. Oprószaj pokarm preparatem wapniowo-witaminowym.

Gatunek łatwo tyje, a istnieje dobry wskaźnik: jeśli fałd skórny zwisa na więcej niż połowę błony bębenkowej, żaba dostaje za dużo jedzenia; jeśli nie zwisa wcale, żaba jest za chuda i może być chora.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

R. caerulea jest spokojna, niepłochliwa i często siedzi na widoku. Nie skacze dużo, lecz czeka, aż ofiara przejdzie obok, i dopiero wtedy pokonuje skokiem ostatnie 10-15 cm. Poza okresem rozrodu gatunek nie jest towarzyski i można go trzymać pojedynczo, w parach lub w grupach zwierząt podobnej wielkości. Samce głośno nawołują głębokim, powtarzanym "brawk", zwłaszcza gdy rośnie wilgotność, więc terrarium nie powinno stać w sypialni.

Gatunek znosi branie na ręce lepiej niż większość płazów, ale i tak należy go dotykać tylko wtedy, gdy to konieczne. Skóra jest delikatna, więc ręce muszą być dokładnie spłukane z mydła i kremu oraz wilgotne; możesz też użyć przezroczystego pojemnika. Potem umyj ręce.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Płeć rozpoznaje się po gardle: samiec ma pomarszczony, szary do żółtawego worek rezonansowy, a gardło samicy jest białe, ze skórą bardziej napiętą. U samców mogą pojawić się ciemne modzele godowe na kciukach, a samice są zwykle większe, ale sama wielkość nie jest pewną cechą. U młodych nie da się określić płci, więc jeśli chcesz mieć obie płcie, kup małą grupę 4-5 zwierząt. Zwierzęta osiągają dojrzałość płciową po około dwóch latach.

GODY I KOPULACJA

W naturze gatunek rozmnaża się po obfitych letnich deszczach. W niewoli rozród można pobudzić, przerywając zraszanie na 5-6 tygodni i obniżając temperaturę do około 22 °C, przy 10 cm wody i 10 godzinach światła. Następnie stopniowo wraca się do normalnych warunków i obficie zrasza. Można też użyć komory deszczowej. Samiec obejmuje samicę za przednimi kończynami, a ona składa jaja, które on w tym czasie zapładnia. Para może złożyć 3-4 zniesienia w roku.

JAJA I KIJANKI

Samica składa 150-2000 jaj w jednym zniesieniu, zwykle kilkaset, w stojącej wodzie. Wyrzuca jaja z taką siłą, że przechodzą przez chmurę nasienia samca. Jaja są brązowe, mają 1,1-1,4 mm i są otoczone przezroczystą galaretą. Początkowo unoszą się na wodzie, a w ciągu doby opadają na dno. Opieka nad potomstwem nie występuje, więc wyjmij dorosłe zwierzęta albo przenieś jaja do osobnego zbiornika.

Kijanki mają po wykluciu 8 mm i dorastają do 44 mm przed metamorfozą. Pływają we wszystkich warstwach wody i żywią się glonami, a w niewoli suchym pokarmem dla ryb akwariowych. Karm codziennie, często wymieniaj wodę i rozdziel kijanki na kilka zbiorników, jeśli jest ich dużo.

Czytaj więcej: Odchów kijanek

METAMORFOZA

Wyklucie następuje po 1-3 dniach. Rozwój kijanek trwa co najmniej miesiąc, zwykle około sześciu tygodni, a większość przechodzi metamorfozę w ciągu dwóch miesięcy. W dobrych warunkach może to trwać zaledwie 2-3 tygodnie, natomiast pojedyncze kijanki mogą pozostać w wodzie nawet rok, zwłaszcza w niskich temperaturach.

Gdy pojawią się przednie kończyny, kijanka musi mieć możliwość łatwego wyjścia z wody. Obniż poziom wody i włóż skośne kamienie, korek lub rośliny pływające, żeby mogła się wydostać i nie utonęła.

ODCHÓW MŁODYCH

Świeżo przeobrażone młode mogą być bardzo małe i trzeba je karmić codziennie muszkami owocowymi i maleńkimi świerszczami oprószonymi wapniem, aż będą w stanie przyjmować większy pokarm. Trzymaj je w wilgotnym terrarium odchowalnym z roślinami i płaską miską z wodą.

Sortuj młode według wielkości, bo kanibalizm występuje zarówno wśród młodych, jak i dorosłych. Lepiej kupować podrośnięte zwierzęta niż świeżo przeobrażone, bo są znacznie odporniejsze. Tempo, w jakim młode osiągają rozmiary dorosłych, nie jest udokumentowane.

Zdrowie i częste błędy

Ranoidea caerulea jest odporna, ale powtarzają się te same problemy:

- Otyłość: zbyt dużo pokarmu powoduje fałdy tłuszczu nad oczami i błoną bębenkową i skraca życie. Obserwuj fałd nad błoną bębenkową i karm oszczędnie.
- Infekcje skóry: czerwonawe lub niebieskawe przebarwienia oraz białe, watowate lub gąbczaste obszary, zwłaszcza na dolnej części brzucha, wokół kloaki i po wewnętrznej stronie tylnych nóg, są wywołane przez bakterie i grzyby i wymagają szybkiego leczenia.
- Problemy z drogami oddechowymi przy słabej wentylacji.
- Skurcze lub drżenie nóg podczas brania na ręce to sygnał ostrzegawczy, często związany z niedoborem wapnia i witamin.

- Grzyb chytrid (*Batrachochytrium dendrobatidis*) występuje w dzikich populacjach australijskich żab. Nigdy nie wypuszczaj żab ani kijanek na wolność.

Zdrowa żaba przebywa głównie w górnej części terrarium, jest masywna i umięśniona i ma duży apetyt. Chora żaba częściej siedzi na dnie i wydaje się szczupła. Zwróć się do weterynarza znającego się na płazach i odizoluj zwierzę, jeśli źle się czuje.

Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy Czytaj więcej: Kwarantanna i higiena

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.